

# MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY NGHỀ TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

**ThS. NGUYỄN THÁI BÌNH**  
**Trưởng Cao đẳng nghề TP.HCM**

## 1. Đặt vấn đề

Hiện nay, nền kinh tế Việt Nam đã và đang có sự phát triển mạnh mẽ trên nhiều lĩnh vực. Do đó, việc đào tạo một đội ngũ lao động kĩ thuật có kiến thức chuyên môn và tay nghề vững chắc là một điều hết sức cần thiết nhằm tạo nên những đột phá về chất lượng đào tạo đồng thời đáp ứng được nhu cầu phát triển của nền kinh tế nước nhà [2, tr: 30].

Với nhu cầu phát triển hiện nay của Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) như Nghị quyết Đại hội Đảng bộ TP.HCM lần thứ IX đã chỉ rõ, chương trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực là chương trình cần tập trung thực hiện. Tuy nhiên, để thực hiện được điều này ngoài việc đầu tư về cơ sở vật chất, trang thiết bị thực tập cũng như đội ngũ giáo viên dạy nghề (GVĐN)... cần có những giải pháp mang tính khả thi của các trường dạy nghề nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nghề, thực hiện đổi mới công tác dạy nghề theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Trong bài viết này, tác giả đề cập tới một số giải pháp cụ thể nhằm nâng cao chất lượng dạy nghề tại Trường Cao đẳng nghề TP.HCM.

## 2. Quan niệm và các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dạy nghề

### 2.1. Quan niệm về chất lượng dạy nghề

Chất lượng dạy nghề không thể xác định và không thể đánh giá được ngay. Chất lượng của cơ sở dạy nghề chỉ có thể được xác định qua nhiều năm, hàng chục năm, thậm chí hàng trăm năm. Chất lượng chỉ có thể biết được khi những người tốt nghiệp ra trường có việc làm và làm được việc [6; tr. 7].

### 2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dạy nghề

#### a. Mục tiêu của đào tạo nghề

Mục tiêu đào tạo nghề ngoài việc đào tạo ra một lực lượng lao động có tay nghề mà còn gắn chặt với vấn đề việc làm cho người lao động sau khi học nghề, đó chính là hướng đi mới có thể đáp ứng được nhu cầu của thị trường về lao động có tay nghề cao.

#### b. Đội ngũ giáo viên dạy nghề

Năng lực giáo viên dạy nghề tác động trực tiếp đến chất lượng giảng dạy và đào tạo nghề. Do vậy, kiến thức và kĩ năng nghề đạt được của người học phụ thuộc rất nhiều vào năng lực của giáo viên dạy nghề...

#### c. Chương trình và nội dung đào tạo nghề

Chương trình và nội dung đào tạo nghề càng

bám sát với mục tiêu đào tạo nghề thì hiệu quả đào tạo người học sẽ càng cao.

#### d. Cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học

Điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy nghề cần phải đáp ứng được mục tiêu của chương trình đào tạo và gắn liền với thực tế sản xuất tại các doanh nghiệp. Có như thế, mới hình thành được cho người học những kiến thức và kĩ năng tốt để có thể đáp ứng được các nhu cầu của xã hội.

#### e. Hoạt động học tập của người học nghề

Hoạt động học tập của người học nghề ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng dạy nghề, người học nghề hăng say tích cực trong học tập thì dễ dàng tiếp cận nhanh với sự phát triển của khoa học kĩ thuật và các kỹ năng mới của nghề.

#### f. Hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của người học

Hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của người học là nhiệm vụ không thể thiếu trong công tác đào tạo nghề. Có kiểm tra mới đánh giá đúng chất lượng của người học nghề.

## 3. Thực trạng về công tác dạy nghề tại Trường Cao đẳng nghề TP.HCM

### 3.1. Tổng quát về Trường Cao đẳng nghề TP.HCM

Trường Cao đẳng nghề TP. HCM, thuộc hệ thống giáo dục quốc dân, được thành lập và hoạt động theo điều lệ trường cao đẳng nghề và các quy định khác của pháp luật có liên quan. Trường Cao đẳng nghề TP.HCM là đơn vị sự nghiệp có quyền tự chủ một phần và tự chịu trách nhiệm theo quy định của pháp luật.

Năm 2013, trường được Bộ Lao động - Thương Binh và Xã hội chọn đầu tư thành trường chất lượng cao giai đoạn đến 2015; đầu tư sáu nghề trọng điểm: 2 nghề cấp độ quốc tế, 3 nghề cấp độ khu vực (Asean), 1 nghề cấp độ quốc gia và được UBND TP.HCM xây dựng kế hoạch đầu tư nâng cấp thành trường đạt chuẩn chất lượng cao ngang tầm khu vực giai đoạn 2010 – 2020. [4, tr. 6]

### 3.2. Đội ngũ giáo viên và chất lượng dạy học

#### 3.2.1. Đội ngũ giáo viên

Nhằm thực hiện đẩy mạnh và nâng cao chất lượng đào tạo, trong những năm qua Trường Cao đẳng nghề TP.HCM đã có nhiều giải pháp để tăng cường số lượng và nâng cao trình độ chuyên môn cũng như hiệu quả dạy học của đội ngũ giáo viên dạy

nghề. Tổng số cán bộ - giáo viên, công nhân viên của trường hiện nay là 188 người. Số lượng giáo viên 123, trong đó: 02 tiến sĩ, 04 nghiên cứu sinh, 32 thạc sĩ, 21 đang học cao học, 63 đại học, 01 cao đẳng. Hơn 90% đội ngũ giáo viên đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm nghề. Điều này cho thấy cơ cấu trình độ chuyên môn tại các khoa nghề và tổ bộ môn đã có sự phát triển tốt [4; tr. 11].

- Những điểm mạnh:

Giáo viên dạy nghề của trường đều có trình độ chuyên môn, trình độ nghiệp vụ sư phạm dạy nghề đạt chuẩn theo quy định của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội; giáo viên thường xuyên tổ chức trao đổi học thuật trong vận dụng phương pháp giảng dạy tích hợp giữa lí thuyết và thực hành, cập nhật thông tin, bổ sung nội dung chương trình đào tạo của các ngành nghề mới theo tỉ lệ cho phép...

- Những tồn tại:

Chưa đảm bảo 100% giáo viên đạt chuẩn về ngoại ngữ, tin học đối với giáo viên cao đẳng nghề theo quy định của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

### 3.2.2. Chất lượng dạy học

Hiện nay, nhằm phát triển tư duy sáng tạo và năng lực thực hiện của người học, trong giảng dạy giáo viên tại các khoa áp dụng phương pháp giảng dạy chủ động hướng tới việc chủ động hóa hoạt động nhận thức của người học và được thể hiện qua việc áp dụng các phương pháp dạy học tích cực như: phân nhóm, tự nghiên cứu, giảng dạy trên các mô hình...

- Những điểm mạnh:

Nhà trường đã thực hiện tốt việc hợp tác với doanh nghiệp tham gia vào quá trình đào tạo. Đồng thời, thu thập ý kiến từ cán bộ quản lí, giáo viên dạy nghề, người học nghề và doanh nghiệp để từ đó hoàn thiện hơn nữa chất lượng dạy và học.

- Những tồn tại:

Việc đổi mới phương pháp giảng dạy đã được triển khai trong những năm qua nhưng chưa tạo được tính đồng bộ và thực hiện triệt để tại tất cả các khoa và tổ bộ môn. Một số giáo viên vẫn còn sử dụng phương pháp truyền thống. Cách thức giảng vẫn còn thiên về lí luận, thiếu thực tiễn, chưa tìm ra phương pháp giúp sinh viên học sinh chủ động hơn trong việc tiếp thu kiến thức.

### 3.3. Chương trình đào tạo

Chương trình, giáo trình của các khoa được xây dựng hoàn toàn phù hợp với mục tiêu đào tạo của từng nghề cũng như phù hợp với nhu cầu phát triển nguồn nhân lực, nhu cầu học tập của người học và với thị trường lao động. Hàng năm, các chương trình và giáo trình của các khoa đều được điều chỉnh, bổ sung để cho phù hợp với tình hình thực tế nhu cầu của xã hội cũng như trang thiết bị máy móc và đội ngũ giáo viên của nhà trường.

- Những điểm mạnh:

Chương trình, giáo trình định kì được rà soát để điều chỉnh và bổ sung. Ngoài ra, trường có đầy đủ các chương trình đào tạo và giáo trình giảng dạy đáp ứng được mục tiêu đào tạo của từng nghề.

- Những tồn tại:

Chương trình đào tạo và giáo trình đã được biên soạn chỉnh sửa đổi mới về nội dung, nhưng nội dung vẫn còn những vấn đề chưa đáp ứng được yêu cầu thực tiễn, yêu cầu của người học...

### 3.4. Cơ sở vật chất

Trong những năm qua nhà trường đã tập trung đầu tư xây dựng, cải tạo phòng học, nhà xưởng, riêng các xưởng thực hành được xây dựng liền kề nhau thành một khối thuận tiện cho hoạt động giảng dạy của các khoa. Các thiết bị được sắp xếp, bố trí một cách khoa học theo từng xưởng tương ứng với từng môn học tạo điều kiện cho việc quản lí các thiết bị được thuận tiện hơn.

- Những điểm mạnh:

Các phòng học, xưởng thực hành, thiết bị dạy nghề tại trường đáp ứng đúng yêu cầu của chương trình dạy nghề và quy mô đào tạo và luôn được quản lí, bảo dưỡng đúng quy định của nhà trường và nhà sản xuất nhằm đảm bảo yêu cầu an toàn cho người sử dụng.

- Những tồn tại:

Một số các phòng học và xưởng thực hành diện tích còn nhỏ nên chưa đáp ứng được nhu cầu lắp đặt thiết bị mới.

### 3.5. Sinh viên - học sinh

Sinh viên, học sinh tại một số khoa đã có nhiều cố gắng trong việc tiếp cận với môi trường học nghề nên có nhiều sự cố gắng trong việc thay đổi phương pháp học để đạt kết quả tốt: Tỉ lệ tốt nghiệp 95,3%; xuất sắc 0,2%; giỏi 13,6%; khá 42,6%.

- Những điểm mạnh:

Ở nhiều lớp đã xuất hiện phương pháp học nhóm có hiệu quả; học tập thông qua tìm kiếm thông tin tại thư viện và trên website có liên quan đến nội dung học tập.

- Những tồn tại:

Vẫn còn một số ít sinh viên, học sinh chưa xác định rõ ràng mục tiêu của việc học, thiếu sự hăng say trong học tập cũng như chưa tìm ra được những phương pháp học phù hợp, vẫn còn quen với cách học phổ thông.

### 4. Một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy nghề tại Trường Cao đẳng nghề TP.HCM

Bên cạnh những điểm mạnh và những mặt tồn tại như đã nêu ở trên, để thực hiện tốt chiến lược phát triển dạy nghề thời kì 2011 - 2020 cũng như nhằm nâng cao chất lượng dạy nghề tại Trường Cao

đảng nghề TP.HCM, tác giả xin đề xuất một số giải pháp như sau:

#### **4.1. Đổi mới mục tiêu chương trình đào tạo**

Hiện nay, mặc dù chương trình khung của Bộ Lao động - Thương Binh và Xã hội ban hành đã xác định mục tiêu chương trình đào tạo của từng nghề. Nhưng chúng ta có thể dựa trên các căn cứ và hướng dẫn của Bộ Lao động - Thương Binh và Xã hội đồng thời căn cứ vào tình hình phát triển kinh tế của đất nước, của địa phương, nhu cầu nhân lực của doanh nghiệp, từ đó đặt ra các yêu cầu về trình độ đầu vào, trình độ đầu ra đối với từng nghề, thời gian đào tạo tương ứng, sát với yêu cầu sản xuất thực tiễn, góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế, cơ cấu ngành nghề của từng địa phương.

#### **4.2. Đổi mới công tác quản lý kế hoạch, nội dung chương trình dạy học thực hành**

- Tạo ra nề nếp thực hiện kế hoạch, chương trình dạy học nghiêm túc và phù hợp trong hoạt động dạy học thực hành nghề ở toàn trường.

- Xây dựng và đổi mới nội dung, chương trình đào tạo theo quan điểm liên thông giữa các trình độ trung cấp nghề và cao đẳng nghề trên cơ sở chuẩn hoá về kiến thức, kĩ năng và thái độ.

- Kết hợp giữa lí luận và thực tiễn, thực tập kết hợp với sản xuất làm ra sản phẩm tạo ra hứng thú cho sinh viên học sinh.

#### **4.3. Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tích cực chủ động của người học, lấy người học làm trung tâm**

Phương pháp giáo dục nghề nghiệp phải kết hợp rèn luyện kĩ năng thực hành với giảng dạy lí thuyết để giúp người học có khả năng hành nghề và phát triển nghề nghiệp theo yêu cầu của từng công việc. Phương pháp dạy học là một trong những yếu tố quan trọng và là điều kiện không thể thiếu được của quá trình dạy-học, mà vấn đề này hầu như đa số giáo viên trẻ chưa chú trọng cũng như nhận thức rõ yếu tố này [3, tr. 45].

Đổi mới phương pháp đào tạo cần phải theo hướng linh hoạt và chú ý đến việc phát huy tính chủ động của người học; sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong hoạt động dạy và học và khuyến khích học sinh tự học tập và rèn luyện để dần hình thành kĩ năng nghề nghiệp cho chính mình.

#### **4.4. Đổi mới công tác quản lý hoạt động dạy học thực hành của giáo viên**

Để công tác này thực hiện tốt thì cần phải có sự quán triệt về đường lối giáo dục của Đảng và Nhà nước; kiểm tra chặt chẽ việc thực hiện kế hoạch, nội dung giảng dạy môn học và phương pháp giảng dạy của giáo viên.

Đổi mới công tác quản lý hoạt động dạy học thực hành của giáo viên cần chú trọng việc nâng cao

trình độ của giáo viên, đặc biệt là năng lực thực hành nghề và năng lực sư phạm... Bên cạnh đó, cần đổi mới trong việc tổ chức các phong trào thi đua, mở rộng hợp tác với các doanh nghiệp, cơ sở đào tạo...; định kì mở các lớp bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên về kĩ năng sư phạm.

#### **4.5. Đổi mới công tác quản lý việc học tập, rèn luyện của sinh viên, học sinh**

Quản lý học tập và rèn luyện của học sinh làm cho học sinh hăng hái tích cực trong lao động học tập, biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo.

Nhà trường cần theo dõi, thúc đẩy khuyến khích sinh viên học sinh phát huy các yếu tố tích cực, khắc phục các yếu tố tiêu cực, phấn đấu vươn lên đạt kết quả học tập, rèn luyện ngày càng cao [5, tr. 197].

Để thực hiện tốt, Phòng Đào tạo, Phòng Công tác chính trị sinh viên học sinh cần phối hợp với các phòng, khoa xây dựng động cơ, thái độ học tập đúng đắn cho sinh viên học sinh và theo dõi tình hình học tập chuyên cần kĩ hơn nữa.

Hiện nay, vẫn còn nhiều giáo viên thờ ơ trong việc giảng dạy của mình. Một số giáo viên tự cho rằng môn học của mình giảng dạy là khó nên việc sinh viên học sinh không tiếp thu nội dung bài giảng hay thi rớt là chuyện bình thường, nhưng ít có giáo viên nào nhận thấy rằng đó chính là một phần trách nhiệm của mình trong việc truyền đạt kiến thức cho sinh viên học sinh. Do đó, để khuyến khích khả năng tự học của sinh viên học sinh, ngoài mỗi cá nhân của các em có một phương pháp học tập riêng thì đối với giáo viên cần phải chú ý giúp đỡ, phát hiện và bồi dưỡng những sinh viên học sinh khá, giúp các em cải tiến phương pháp học tập.

#### **4.6. Nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của việc nâng cao chất lượng đào tạo cho cho tất cả đội ngũ giáo viên của trường**

Nhà trường cần tổ chức các buổi định hướng cho tất cả giáo viên đặc biệt là đối với số giáo viên trẻ để giúp các giáo viên hiểu về trách nhiệm của mình trong việc đào tạo nghề, một nghề cao quý của xã hội. Bởi vì đa số họ có kiến thức chuyên môn tốt nhưng chưa có tư tưởng rõ ràng trong đào tạo nghề mà vẫn muốn thực hiện theo những gì mình nghĩ và làm. Đó chính là yếu tố mà giáo viên mặc dù có kiến thức nhưng buổi học vẫn không thành công, dẫn đến sự thiệt thòi cho người học trong việc lĩnh hội các kiến thức và kĩ năng từ người thầy [4;tr. 199].

Hiện nay, nhất là các giáo viên trẻ còn xem nhẹ về phương pháp sư phạm và thường có suy nghĩ tiêu cực là nếu có chuyên môn tốt sẽ giảng dạy tốt và điều đó dẫn đến việc nhiều giáo viên tránh né các buổi học về phương pháp giảng dạy kĩ thuật. Do vậy, rất cần có yêu cầu mang tính bắt buộc và xem như đó là

một nhiệm vụ của người giáo viên là ngoài việc trao đổi ngoài kiến thức chuyên môn, còn phải trao đổi về phương pháp giảng dạy kĩ thuật.

#### 4.7. Tăng cường liên kết với doanh nghiệp

Để có thể cung ứng cho thị trường nguồn nhân lực có chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu của các nhà tuyển dụng thì nhà trường cần phải nắm bắt nhu cầu của các doanh nghiệp nói riêng, và của nền kinh tế nói chung. Ngoài ra, nhà trường cũng cần phải chủ động liên kết với các doanh nghiệp để nghiên cứu, tìm hiểu nhu cầu thực tế để có hướng đào tạo cho phù hợp.

Bên cạnh đó, nhà trường cần có sự hợp tác và mời các doanh nghiệp tham gia vào quá trình biên soạn, điều chỉnh chương trình đào tạo. Thông qua các hội nghị, hội thảo nhà trường lắng nghe và tiếp nhận sự đánh giá và góp ý từ nhà sử dụng cho "sản phẩm đào tạo". Thực tế cho thấy, đây là cách thức rất hiệu quả để nhà trường nắm bắt được những yêu cầu về kiến thức chuyên môn cũng như tư chất đạo đức mà doanh nghiệp cần đến ở những sinh viên học sinh sau khi tốt nghiệp [1; tr. 83].

#### 5. Kết luận

Để thích ứng với sự phát triển nhanh và hội nhập sâu rộng với nền kinh tế thế giới trong giai đoạn mới như hiện nay, công tác đào tạo nghề cần được phát triển và đa dạng hóa các ngành nghề nhằm phù hợp với nhu cầu thị trường lao động và nhu cầu của người học. Do đó, các giải pháp nêu trên góp phần chung vào việc thực hiện nâng cao chất lượng đào tạo tại Trường Cao đẳng nghề TP.HCM nhằm đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp công nghiệp hóa – hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của TP.HCM nói riêng và của cả nước nói chung.

#### TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dương Thanh Lịch (2011), *Một số giải pháp đột phá nâng cao chất lượng đào tạo Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai giai đoạn 2011-2015*, Đề tài luận văn thạc sĩ, Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP. Hồ Chí Minh.
2. Mai Hoàng Long (2013), *Nâng cao chất lượng giáo viên dạy nghề theo hướng đào tạo dựa trên tiêu chuẩn kĩ năng nghề quốc gia*, Bản tin khoa học đào tạo nghề số 42 tháng 05 năm 2013.
3. Nguyễn Văn Tuấn (2011), *Phương pháp dạy học chuyên ngành*, Đại học Sư phạm kĩ thuật TP.HCM.
4. Trường Cao đẳng nghề Thành phố Hồ Chí Minh (2013), *Báo cáo kết quả tự kiểm định*, TP. Hồ Chí Minh.
5. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (2008), *Tài liệu bồi dưỡng nghiệp vụ quản lí cho cán bộ quản lí dạy nghề*, Hà Nội.
6. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (2010), *Tài liệu đào tạo kiểm định viên chất lượng dạy nghề*, Hà Nội.

#### SUMMARY

*With the current development needs in Ho Chi Minh City, as IX Ho Chi Minh city Party Congress Resolution showed clearly, enhancing quality of human resources is program need focusing on carrying out. However, to achieve this program, besides investigating school infrastructure, practicing equipment as well as the vocational teaching, we should be feasible solution of vocational school in Ho Chi Minh city. In this article, the author researches some solutions to improve the quality of vocational teaching at The vocational college in Ho Chi Minh city in order to develop ones, carry out renewing the vocational teaching in tendency standardization, modernization and international integration.*

## MỘT SỐ YÊU CẦU ĐỐI VỚI CÔNG TÁC... (Tiếp theo trang 39)

#### TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2013), *Công văn số 5478/BGDĐT-GDTH ngày 08 tháng 8 năm 2013 của Bộ Giáo dục đào tạo về việc hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục tiểu học năm học 2013-2014*.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Thông tư số: 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28/3 /2011 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*.
3. Nguyễn Việt Hùng, Hà Thế Truyền, *Lập kế hoạch công tác chủ nhiệm (Bồi dưỡng thường xuyên năm học 2013-2014)*.

#### SUMMARY

*Currently in the high school, the head teacher has an important role in the implementation of the educational school's goal. When the head teacher was selected, he/she has to carry out the basic requirements, such as: understanding and classifying her/him class pupils, building the team class pupil, combine between the head teacher and the educational force in/outside her/his school to educate pupils, planning for director work. In addition, to reach high effect in this task, the head teacher also need to enthusiasm and competence of the director work.*